Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PRIIT PIKAMÄE
esitatud 11. märtsil 2020 [1]

Kohtuasi C-231/19

Blackrock Investment Management (UK) Limited
versus
Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (kõrgem kohus (maksu- ja finantsasjade kolleegium), Ühendkuningriik))

Eelotsusetaotlus – Käibemaks – Direktiiv 2006/112/EÜ – Artikli 135 lõike 1 punkt g – Eriotstarbeliste investeerimisfondide haldamise maksuvabastus – Valik teenuseid, mida osutatakse IT-platvormi vahendusel – Üks teenus – Fondivalitseja – Eriotstarbeliste investeerimisfondide väiksem osakaal

1. Uued tehnoloogiad on käibemaksusüsteemi jälle kord proovile pannud. Sedakorda on tegemist investeerimise valdkonna tehisintellektiga erinevat liiki investeerimisfondide kontekstis.

2. Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ [2], mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, artikli 135 lõike 1 punkt g vabastab sõnaselgelt eriotstarbeliste investeerimisfondide (edaspidi „EIFid") haldamise käibemaksust. Seevastu maksustatakse selle maksuga EIFiks mitteolevate investeerimisfondide (edaspidi „muud fondid") haldamine.

3. Äriühing BlackRock Investment Management (UK) Ltd (edaspidi „BlackRock") haldab ühtaegu nii EIFe kui ka muid fonde. Selleks kasutab ta BlackRockiga samasse kontserni kuuluva Ameerika Ühendriikides asutatud äriühingu BlackRock Financial Management Inc (edaspidi „BFMI") teenuseid. BFMI käitab IT-platvormi nimega Aladdin (edaspidi „Aladdin"), mis osutab suurt hulka erinevaid investeeringute haldamise teenuseid, nagu turgude analüüs, tootluse kontrollimine, riskide hindamine, eeskirjade järgimise kontrollimine ja tehingute tegemine. Kuivõrd BFMI on Ameerika Ühendriikide õiguse alusel asutatud äriühing, peab pöördmaksustamismehhanismi [3] kohaselt BFMI osutatud teenustelt käibemaksu tasuma BlackRock.

4. Põhikohtuasjas on BlackRocki ning Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customsi (Ühendkuningriigi maksu- ja tolliamet, edaspidi „maksuhaldur") vahel vaidlus, mis puudutab direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastuse kohaldamist. Kuna BFMI osutab Aladdini platvormi vahendusel fondide haldamise teenuseid ühtmoodi nii EIFidele kui muudele fondidele, tekib küsimus, milline maksustamiskord seda maksuvabastust silmas pidades nende teenuste suhtes kohaldatav on.

1 Algkeel: prantsuse.

2 ELT 2006, L 347, lk 1.

3 Selle mehhanismi kohaselt tasub käibemaksu teenuse saaja, mitte aga teenuse osutaja, tema asukohas kehtiva maksumäära alusel.

5. Eelotsusetaotluse esitanud kohus Upper Tribunal – Tax and Chancery Chamber (kõrgem kohus (maksu- ja finantsasjade kolleegium), Ühendkuningriik) küsib Euroopa Kohtult, kas ja millistel tingimustel tuleb seda maksuvabastust kohaldada, võttes arvesse konkreetse juhtumi asjaolusid ehk läbisegi igasugust liiki fondide haldamisteenuste osutamist ühe ja sama IT-platvormi vahendusel.

I. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigusnormid

6. Direktiivi 2006/112 artikli 2 lõike 1 punkti c kohaselt maksustatakse käibemaksuga „teenuste osutamine tasu eest liikmesriigi territooriumil maksukohustuslase poolt, kes sellena tegutseb“.

7. Selle direktiivi artikli 132 lõike 1 punkt f on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid vabastavad käibemaksust järgmised tehingud:

[…]

f) teenused, mida osutavad käibemaksust vabastatud või käibemaksuga maksustamata sõltumatud isikute rühmad oma liikmetele nende tegevuseks otseselt vajalike teenuste osutamiseks, kui need rühmad nõuavad, et liikmed hüvitaksid üksnes täpselt oma osa ühistest kuludest, tingimusel et selline maksuvabastus ei põhjusta konkurentsimoonutamist;“.

8. Nimetatud direktiivi artikli 135 lõike 1 punktis g on sätestatud:

„Liikmesriigid vabastavad käibemaksust järgmised tehingud:

[…]

g) liikmesriikide määratletud [EIFide] haldamine;“.

9. Direktiivi 2006/112, millega tunnistati kehtetuks ja asendati alates 1. jaanuarist 2007 nõukogu 17. mai 1977. aasta kuues direktiiv 77/388/EMÜ kumuleeruvate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas (EÜT 1977, L 145, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 23; edaspidi „kuues direktiiv“), artikli 135 lõike 1 punkt g on sõnastatud sisuliselt samamoodi nagu kuuenda direktiivi artikli 13 B punkti d alapunkt 6.[4]

10. Direktiivi 2006/112 artikli 194 kohaselt on liikmesriikidel võimalus ette näha pöördmaksustamismehhanism juhtudeks, mil teenuse osutaja asukoht ei ole selles liikmesriigis, kus käibemaks tasumisele kuulub.

B. Ühendkuningriigi õigusnormid

11. 1994. aasta käibemaksuseaduse (Value Added Tax Act 1994) artikli 31 lõikes 1 on muu hulgas sätestatud:

„Kaupade müük ja teenuste osutamine on maksuvaba, kui see kuulub ühte 9. lisas loetletud kategooriasse […]“.

4 Euroopa Kohus on juba rõhutanud, et „[k]una direktiivi 2006/112 asjakohased sätted on sisuliselt samad nagu direktiivi 77/388 vastavad sätted, siis on viimati nimetatud direktiivi puudutav Euroopa Kohtu praktika kohaldatav ka direktiivile 2006/112“ (10. aprilli 2019. aasta kohtuotsus PSM „K“, C-214/18, EU:C:2019:301, punkt 37).

12. Selle seaduse 9. lisa rühma 5 punktis 9 on ära nimetatud teatud hulga investeerimisasutuste ja teatud konkreetset liiki fondide „haldamine“. Need on sellised investeerimisasutused ja fondid, mida tuleb Ühendkuningriigis käsitada EIFidena.

II. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

13. BlackRock kasutab teenuseid, mida osutab samasse kontserni kuuluv Ameerika Ühendriikides asutatud äriühing BFMI. BlackRock kasutab neid teenuseid nii EIFide kui ka muude fondide haldamisel. Pöördmaksustamismehhanismi kaudu tasub BlackRockile osutatud teenuste eest BFMI poolt tasumisele kuuluva käibemaksu BlackRock.

14. BlackRock taotles 2. mail 2012 maksuhaldurilt siduvat eelotsust selle kohta, kas Aladdini teenuste kasutajad saavad EIFide haldamise raames olla käibemaksust vabastatud.

15. BlackRock esitas 24. juulil 2013 käibemaksu tagastusnõude 1. jaanuari 2010. aasta ja 3. märtsi 2013. aasta vahelise perioodi eest.

16. Maksuhaldur jättis 30. augusti 2013. aasta kirjaga maksuvabastuse kohaldamise taotluse ja tagastusnõude rahuldamata.

17. BlackRock esitas kaebuse First-tier Tribunalile (Tax Chamber) (esimese astme kohus (maksukolleegium), Ühendkuningriik), kes jättis selle kaebuse 15. augusti 2017. aasta kohtuotsusega rahuldamata. See kohus leidis, et Aladdini osutatud teenused olid direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastuse kohaldamisalasse kuuluvad „haldamise“ teenused. Siiski ei olnud võimalik käibemaksuga maksustada üksnes seda proportsionaalset osa neist teenustest, mida BFMI osutas ainult muude fondide jaoks, kuna neid teenuseid osutati koos nii EIFide kui ka muude fondide jaoks. Võttes arvesse, et muud fondid moodustasid BlackRocki hallatavatest fondidest enamuse nii arvu kui väärtuse mõttes, tuli muude fondide ja EIFide puhul kohaldada sama maksumäära. Neil asjaoludel esitas nimetatud äriühing selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

18. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul puudub hulga faktiliste asjaolude osas vaidlus. Nii märgib ta, et esiteks on BlackRocki sees fondide haldamise eest vastutavateks isikuteks portfellihaldurid. Investeeringute haldamine toimub järgmises tsüklis: analüüsimine, otsuste tegemine, tehingute tegemine ning tehingujärgsete arvelduste tegemine ja kontode vastavuse kontrollimine. Teiseks osutatakse BlackRocki fondide haldamisteenuseid Aladdini vahendusel, mis on riistvarast, tarkvarast ja inimressursist koosnev platvorm. Lisaks sellele hõlmavad Aladdini funktsioonid kogu investeerimistsüklit. Üldiselt analüüsib ja kontrollib Aladdin portfellihaldurite jaoks tootlust ja riske, et aidata neid investeerimisotsuste tegemisel, jälgib eeskirjade järgimist ning võimaldab BlackRocki portfellihalduritel tehinguid puudutavad otsused ellu viia. Kolmandaks haldab BlackRock nii EIFe kui ka muid fonde ning kasutab Aladdini haldamisteenuseid kõigi oma fondide haldamisel. Neljandaks moodustavad muud fondid nii fondide arvu kui hallatava vara väärtuse mõttes enamuse kõigist fondidest, kellele BlackRock haldamisteenust pakub. Viiendaks osutab BFMI haldamisteenuseid peale BlackRocki ka teistele fondivalitsejatele, kellest mõni haldab peamiselt EIFe.

19. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et küsimus on selles, kas direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkt g lubab jagada ühe ja sama teenuse eest tasutava summa osadeks, lähtudes teenuse kasutamise eesmärgist. Selle kohta on talle esitatud kaks vastandlikku seisukohta. Maksuhaldur leiab, et kõik Aladdini teenused, mida BlackRockile osutati, kuuluvad käibemaksuga maksustamisele, sest nimetatud äriühing haldab enamjaolt muid fonde; kõnealune äriühing leiab aga, et tema Aladdini kasutamine peaks olema igal juhul käibemaksust vabastatud osas, mis puudutab teenuseid, mida kasutati EIFide tarvis, kusjuures nende väärtust võimaldab hinnata nende fondide väärtuse osakaal kõigi hallatavate fondide väärtusest.

20. Seejuures nõustus Euroopa Kohus 4. mai 2017. aasta kohtuotsuses komisjon *vs*. Luksemburg[5] direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punktis f sätestatud maksuvabastusega seoses põhimõtteliselt ühe teenuse proportsionaalselt osadeks jaotamisega, lähtudes teenuse eesmärgist ehk vastavalt sellele, kas teenuse eesmärk on maksuvaba tegevus või käibemaksuga maksustatav tegevus. Loogiliselt tekiks niisiis küsimus, kas selline osadeks jaotamine on võimalik ka muude maksuvabastuste puhul, nagu need, mis on sätestatud selle direktiivi artikli 135 lõike 1 punktis g. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on siiski arvamusel, et see kohtuotsus ei anna selgeid juhiseid käesoleva kohtuasja lahendamiseks, kuna kulude jagamisega seotud maksuvabastuse puhul näivad proportsionaalselt osadeks jaotamise aluseks olevat praktilised kaalutlused, mitte aga põhimõttelised või teleoloogilised kaalutlused.

21. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab niisiis, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g kohaldamisel võiks toetada lähenemist, mille kohaselt on lubatav ühe ja sama haldamisteenuse maksumuse proportsionaalne osadeks jaotamine EIFide haldamise teenuste ja muude fondide haldamise teenuste vahel. Siiski on tal küsimus selle kohta, kuidas suhestub see lähenemine lahendusega, mille kohaselt tuleb ühte kaubatarnet või teenust maksustada sellest lähtudes, millisel eesmärgil seda valdavalt või peamiselt kasutatakse.

22. Seetõttu leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et sellises olukorras, kus teenuseid kasutatakse nii EIFide kui ka muude fondide haldamiseks, ei ole tal võimalik üheselt kindlaks teha, milline on vaidluse lahendamiseks vajalik õige tõlgendus, mis tuleb direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktile g anda.

23. Neil asjaoludel otsustas Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (kõrgem kohus (maksu- ja finantsasjade kolleegium)) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas olukorras, kus kolmandast isikust teenuse osutaja osutab fondivalitsejale [direktiivi 2006/112] artikli 135 lõike 1 punkti g tähenduses ühte haldamisteenust ja fondivalitseja kasutab seda teenust nii [EIFide] kui ka [muude fondide] haldamiseks, tuleb seda sätet tõlgendada:

a) nii, et sellele ühele teenusele tuleb kohaldada ühte ja sama maksumäära, ning kui see on nii, siis kuidas tuleb sel juhul see maksumäär kindlaks teha, või

b) nii, et selle ühe teenuse eest makstav tasu tuleb jaotada osadeks vastavalt sellele, milleks haldusteenust kasutatakse (näiteks võttes arvesse hallatavate [EIFide] ja muude fondide summasid), nõnda et osa sellest ühest teenusest käsitatakse maksuvabana ja osa maksustatavana?“

III. Menetlus Euroopa Kohtus

24. Kirjalikud seisukohad esitasid BlackRock, Ühendkuningriigi valitsus ning Euroopa Komisjon.

25. Kohtuistungil, mis toimus 18. detsembril 2019, esitasid oma suulised seisukohad BlackRock, Ühendkuningriigi valitsus ning komisjon.

IV. Analüüs

26. Sisuliselt küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus seda, kas ja millistel tingimustel saavad direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g kohaselt kolmandast isikust teenuse osutaja poolt fondivalitsejatele osutatud teenused olla maksust vabastatud, kui need teenused on ette nähtud kasutamiseks nii EIFide kui muude fondide haldamisel.

5 C-274/15, EU:C:2017:333.

27. Eelkõige soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas selle teenuse maksustatava väärtuse saab jagada osadeks, lähtudes nende fondide vara väärtusest. Nimelt ilmneb eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas osutatakse kõnealuseid teenuseid nii EIFide jaoks, mille haldamine on põhimõtteliselt maksuvaba, kui muude fondide jaoks, mille haldamine kuulub käibemaksuga maksustamisele. Käesolevas asjas ongi probleemi allikaks selline ühe ja sama teenuse kahetine eesmärk. Selle probleemi lahendamiseks tuleb kindlaks teha, kas maksustatavaks väärtuseks [6] tuleb lugeda üksnes muude fondide haldamise jaoks osutatud Aladdini teenuste hind.

28. Kuigi direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g kohaseid investeerimisfondide haldamise tehingute maksuvabastusi käsitlev kohtupraktika on üsna rikkalik [7], ei puuduta ükski Euroopa Kohtu otsus mulle teadaolevalt selliseid asjaolusid nagu põhikohtuasjas, ehk ühtaegu nii EIFide kui muude fondide haldamise tagamiseks ette nähtud teenuste kahetist eesmärki. Võttes arvesse, et Euroopa Kohus on nimetatud direktiivi artikli 135 lõiget 1 ning enne seda kehtinud sätet korduvalt tõlgendanud, tundub mulle vajalik olevat selles sättes ette nähtud maksuvabastustega seonduvaid põhimõtteid meelde tuletada (jaotis A), et seejärel käsitleda selles sättes ette nähtud maksuvabastuse kohaldamisala puudutava vaidluse piire käesoleva kohtuasja kontekstis (jaotis B) ning viimaks teha kindlaks, kuidas kõnealuseid teenuseid maksustada tuleb (jaotis C).

A. Direktiivi 2006/112 artikli 135 lõikes 1 sätestatud maksuvabastusi puudutavad esialgsed märkused

29. Esimesena tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõikes 1 ette nähtud maksuvabastused kujutavad endast liidu õiguse autonoomseid mõisteid, mille eesmärk on välistada käibemaksusüsteemi liikmesriigiti erinev kohaldamine ning mida tuleb vaadelda ühise käibemaksusüsteemi üldises kontekstis. [8]

30. Teisena tuleb märkida, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõikes 1 ette nähtud maksuvabastuste määratlemiseks kasutatud mõisteid tuleb tõlgendada kitsalt, arvestades seda, et need maksuvabastused on erandid üldpõhimõttest, mille kohaselt maksustatakse käibemaksuga iga teenus, mille maksukohustuslane on tasu eest osutanud. [9] Sellest järeldub, et kui teenuste osutamine ei kuulu direktiivis 2006/112 ette nähtud maksuvabastuste kohaldamisalasse, on see nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 1 punkti c kohaselt käibemaksuga maksustatav. [10]

6 Käibemaksuga „maksustatava väärtuse“ kindlaks määramisega seoses tuleneb direktiivi 2006/112 artiklist 73 ja artikli 78 punktist a, et teenuste osutamisel on maksustatavaks väärtuseks, kui käibemaks ise välja arvata, kõik tasuna käsitatav, mille teenuse osutaja teenuse saajalt või kolmandalt isikult on saanud või saab.

7 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289); 28. juuni 2007. aasta kohtuotsus JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ja The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391); 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484); 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141); 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Wheels Common Investment Fund Trustees jt (C-424/11, EU:C:2013:144); 13. märtsi 2014. aasta kohtuotsus ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139), ning 9. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:801).

8 Vt eelkõige 9. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:801, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

9 Vt eelkõige 28. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Axa UK (C-175/09, EU:C:2010:646, punkt 25); 17. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus Woningstichting Maasdriel (C-543/11, EU:C:2013:20, punkt 25); 12. juuni 2014. aasta kohtuotsus Granton Advertising (C-461/12, EU:C:2014:1745, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika); 16. novembri 2017. aasta kohtuotsus Kozuba Premium Selection (C-308/16, EU:C:2017:869, punktid 39 ja 45); 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus DPAS (C-5/17, EU:C:2018:592, punkt 29), ning 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Mailat (C-17/18, EU:C:2018:1038, punkt 37).

10 10. aprilli 2019. aasta kohtuotsus PSM „K“ (C-214/18, EU:C:2019:301, punkt 43).

31. Samas tuleb neid mõisteid tõlgendada kooskõlas direktiivi 2006/112 artikli 135 lõikes 1 ette nähtud maksuvabastuste eesmärkidega ning arvestada ühise käibemaksusüsteemi aluspõhimõtteks oleva neutraalse maksustamise põhimõttega kaasnevaid nõudeid. Viimati nimetatud põhimõttest tuleneb, et ettevõtjad peavad saama valida organisatsioonilise mudeli, mis kitsalt majanduse vaatenurgast neile kõige rohkem sobib, ilma et nad riskiks sellega, et nende tehingud jäävad viidatud normis sätestatud maksuvabastuse kohaldamisalast välja. [11]

B. Direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g kohaldamisala puudutava vaidluse piirid

32. Direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g kohaselt on käibemaksust vabastatud „liikmesriikide määratletud [EIFide] haldamine“. Esiteks tuleneb selle sätte sõnastusest, et seda ei kohaldata kõigi fondide suhtes, vaid üksnes nende suhtes, mis on käsitatavad EIFidena. Teiseks kuuluvad selle maksuvabastuse kohaldamisalasse tegevused, mille näol on tegemist „haldamisega“. [12] Selleks, et teatud tegevust saaks käsitada „EIFi haldamisena“ ning et kõnealune maksuvabastus sellele laieneks, peab see vastama neile kahele tingimusele.

33. Konkreetsemalt tuleneb direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastust puudutavast kohtupraktikast, et mõiste „EIFid“ all peetakse selles sättes silmas EIFe nende õiguslikust vormist sõltumata. [13] Nii kuuluvad selle sätte kohaldamisalasse nii lepinguõiguse alusel loodud investeerimisfondid või trustid kui ka äriõiguse alusel asutatud investeerimisfondid. [14] Nagu ka väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, annab see säte lisaks liikmesriikidele õiguse määratleda siseriiklikus õiguses fondid, mis vastavad „EIFide“ mõistele [15], millist õigust piirab siiski „liidu seadusandja kasutatavate maksuvabastuse tingimuste rikkumise keeld“ [16]. Toimikus kajastuvaid asjaolusid arvesse võttes ei ole käesolevas kohtuasjas mingisugust kahtlust ega pooltevahelist vaidlust selles, et BMFI teenuseid kasutavateks fondideks on teiste hulgas ka EIFid. [17]

34. Mis puudutab seevastu küsimust, kas BFMI teenuste näol on tegemist EIFide *haldamisega*, siis on kõigepealt Euroopa Kohus 4. mai 2006. aasta kohtuotsuses Abbey National mõiste „haldamine“ kohta leidnud, et see tehakse kindlaks ainuüksi liidu õiguse alusel ning tegemist on liidu õiguse autonoomse mõistega, mille osas ei ole liikmesriikidel mingit kaalutlusõigust. [18]

35. Mõiste „haldamine“ sisuga seoses tuleb tähele panna, et selle piire on täpsustatud paljudes Euroopa Kohtu otsustes. Niisiis on kõigepealt Euroopa Kohus asunud seisukohale, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g kohaldamisalasse kuuluvad lisaks investeerimisportfellide haldamise ülesannetele ka investeerimisfondide endi juhtimise ülesanded. [19] Seevastu ei kuulu sellesse kohaldamisalasse investeerimisfondide depoopanga ülesanded. [20] Lisaks täpsustas Euroopa Kohus

11 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punkt 68), ja 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punkt 31).

12 Mõistetepaari „EIF“ ja „haldamine“ kohta vt kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:327, punktid 16–57).

13 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punkt 53).

14 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punkt 53).

15 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Wheels Common Investment Fund Trustees jt (C-424/11, EU:C:2013:144, punkt 16 ning seal viidatud kohtupraktika).

16 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Wheels Common Investment Fund Trustees jt (C-424/11, EU:C:2013:144, punkt 17 ning seal viidatud kohtupraktika). Euroopa Kohus märgib seal, et „liikmesriigil ei ole õigust valida, pööramata tähelepanu EIFide tingimustele, konkreetseid fonde, mille suhtes kohaldatakse maksuvabastust, ja neid, mille suhtes seda ei kohaldata“.

17 Täheldan, et eelotsusetaotluses on eelotsusetaotluse esitanud kohus märkinud, et „on järeldanud, et saadud teenuste puhul on tegemist „haldamise“ osutamisega [direktiivi 2006/112] artikli 135 lõike 1 punkti g tähenduses“.

18 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punktid 40–43) ning kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:327, punkt 48).

19 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punkt 64).

20 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punkt 65).

kohtuotsuses GfBk [21], et EIFi haldamise mõiste alla kuuluvad ka sellised teenused nagu tulu suuruse ja fondiosakute või -aktsiate hinna arvutamine, vara hindamine, raamatupidamisarvestus, tulude jaotamiseks deklaratsioonide ettevalmistamine, teabe ja dokumentatsiooni andmine perioodiliste aruannete ning maksu-, statistika ja käibedeklaratsioonide jaoks, samuti tulude prognoosimine [22].

36. Järgmiseks, Euroopa Kohus on otsustanud, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g seisukohast määratletakse EIFide haldamine osutatud teenuste *sisu*, mitte teenuse osutaja või saaja põhjal. [23] Nõnda on Euroopa Kohus leidnud, et fondide kuulumist mõiste „EIF“ alla ei välista kuidagi see, et investeerimisfondide haldamine jaguneb erinevateks teenusteks ja et mõnda neist osutab kolmandaks isikuks olev fondivalitseja. [24]

37. Viimaks ning esmajoones on Euroopa Kohus sõnastanud kriteeriumid, mille kohaselt peavad kolmanda isiku osutatavad haldamisteenused selleks, et need oleksid käsitatavad maksust vabastatud teenustena direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g tähenduses, igakülgselt hinnates moodustama *eraldi terviku* ja olema EIFide haldamisele *omasteks ja olulisteks elementideks*. [25] Sellest järeldub, et selle kohtupraktika kohaselt ei hõlma kõnealune maksuvabastus kõiki EIFide haldamise vorme, vaid üksnes neile kriteeriumidele vastavat EIFide haldamist. Komisjon on oma kirjalikes seisukohtades avaldanud kahtlusi seoses BFMI osutatud teenuse määratlemisega, eelkõige sellega, kas tegemist on EIFide haldamise eriomase teenusega.

38. Käesolevas kohtuasjas ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et BFMI osutab BlackRockile Aladdini platvormi vahendusel teenuseid, mida viimane kasutab nii EIFide kui muude fondide haldamisel. Konkreetsemalt märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et esiteks pakub Aladdin turuanalüüse, tootluse kontrolli ja riskide hindamist, et aidata portfellihaldureid investeerimisotsuste tegemisel. Teiseks jälgib Aladdin eeskirjade järgimist. Kolmandaks selgitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Aladdin võimaldab tehinguid puudutavaid otsuseid täide viia. Nii hõlmavad Aladdini teenused kogu investeerimistsüklit, aidates portfellihaldureid investeerimisotsuste tegemisel, eeskirjade järgimisel ja tehinguid puudutavate otsuste täideviimisel. Nii eelotsusetaotluse esitanud kohus kui ka First-tier Tribunal (Tax Chamber) (esimese astme kohus (maksukolleegium)) leidsid, et teenused, mida BFMI Aladdini platvormi vahendusel osutab, vastavad neile kriteeriumidele, mille Euroopa Kohus on sõnastanud selleks, et kindlaks määrata, kas kolmanda isiku fondivalitsejale osutatavad teenused saavad direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g kohaselt olla maksust vabastatud ehk kas need moodustavad igakülgselt hinnates *eraldi terviku* ja on EIFide haldamisele *omasteks ja olulisteks elementideks*. [26]

39. Kuigi põhikohtuasja asjaolud võiksid anda suurepärase võimaluse üle vaadata kriteeriumid, millele peab teenuse osutamine vastama selleks, et see oleks käsitatav „EIFide haldamisena“ direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g tähenduses, juhul kui seda teenust osutab kolmas isik IT-platvormi vahendusel, olen arvamusel, et käesoleva kohtuasja raames ei ole see debatt võimalik. Siinkohal tuleb tähele panna esiteks seda, et ELTL artiklis 267 sätestatud kohtute vahelise koostöö raames on üksnes liikmesriigi kohtul õigus hinnata eelotsuse vajalikkust ning Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. [27] Teiseks on selle koostöö raames liikmesriigi kohtute ülesanne

21 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141).

22 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punkt 27).

23 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punkt 66). Seda seisukohta on hiljem korratud 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsuses GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punkt 20). Vt ka kohtujurist Cruz Villalóni ettepanek kohtuasjas GfBk (C-275/11, EU:C:2012:697, punkt 25).

24 Vt selle kohta 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punkt 67). Seda seisukohta on korratud 13. märtsi 2014. aasta kohtuotsuse ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139) punktis 63.

25 Vt selle kohta 5. juuni 1997. aasta kohtuotsus SDC (C-2/95, EU:C:1997:278, punkt 66); 4. mai 2006. aasta kohtuotsus Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punktid 70–72), ja 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punkt 21).

26 Vt selle kohta 13. märtsi 2014. aasta kohtuotsus ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punktid 65 ja 75).

27 Vt eelkõige 8. septembri 2011. aasta kohtuotsus Rosado Santana (C-177/10, EU:C:2011:557, punkt 32), ja 24. oktoobri 2019. aasta kohtumäärus Topaz (C-211/17, ei avaldata, EU:C:2019:906).

analüüsida kõnealuseid tehinguid, samas kui Euroopa Kohtu ülesanne on anda nendele kohtutele kõik liidu õiguse tõlgendamise juhtnöörid, mida saab kasutada liikmesriigi kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamisel.[28] Eelkõige tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul, kelle käsutuses on kõik tõendid, mis võimaldavad tal analüüsida iga põhikohtuasjas kõne all olevat tehingut, hinnata seda, kas need teenused kuuluvad mõiste „EIFide haldamine“ alla direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g tähenduses.[29]

40. Käesolevas kohtuasjas ei ole mingisugust kahtlust selles, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on ülalnimetatud kohaldatavuse kriteeriume kõnealust maksuvabastust käsitleva Euroopa Kohtu praktika valguses hinnanud. Üksikasjaliku analüüsi tulemusena jõudis see kohus järeldusele, et kolmandate isikute teenused, mida BFMI Aladdini vahendusel EIFide haldamiseks osutas, vastavad neile kriteeriumidele.[30] Nii küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleva eelotsusetaotlusega Euroopa Kohtult seda, kas ühe teenuse suhtes tuleb kohaldada ühte ja sama maksumäära ning kas selle teenuse eest makstava tasu suurus tuleb erilisel moel kindlaks määrata, lähtudes sellest, milleks on haldamisteenus ette nähtud.

41. Seetõttu ei ole käesoleva kohtuasja raames võimalik tulla tagasi küsimuse juurde, kas tänapäevases maailmas, kus üha enam teenuseid osutatakse digitaalselt, oleks vaja täpsustada neid kohtupraktikast tulenevaid kriteeriume, mis puudutavad kolmandate isikute poolt haldamisteenuste osutamist, kui neid teenuseid osutatakse elektroonilise platvormi vahendusel. Sellega seoses tuleb rõhutada, et põhikohtuasi tõstatab palju laiema küsimuse, nimelt kas eriomasuse tingimus, millele kolmandast isikust teenuse osutajad vastama peavad, on täidetud olukorras, kus teenused osutatakse sellise IT-platvormi vahendusel, mis toimib ühtmoodi kõigi fondide jaoks.[31] Pidades aga silmas käesoleva ettepaneku punktis 38 sedastatut, piisab, kui eelotsuse küsimuse analüüsimisel lähtuda eeldusest, et teenused, mida BFMI Aladdini platvormi vahendusel osutas (edaspidi „Aladdini teenused“), on lisaks sellele, et need on ette nähtud teiste fondide haldamiseks, eriomased ja põhilised EIFide haldamises ning moodustavad eraldi terviku.

C. Ühe teenuse maksustamine

42. Kõigepealt tuleb märkida, et üks teenus[32] võib tähendada kaht liiki olukordi[33]. Kohtuasjas Deutsche Bank[34] otsustas Euroopa Kohus nimelt, et ühe teenusega on tegemist eelkõige siis, kui ühte osa sellest tuleb käsitada põhiteenusena või kui maksukohustuslase poolt tavatarbijast kliendi jaoks sooritatava teenuse kaks või enam osa või toimingut on sedavõrd tihedalt seotud, et need moodustavad objektiivselt ühe jagamatu majandustehingu, mille osadeks jagamine oleks kunstlik.[35] Lisaks leidis Euroopa Kohus selles kohtuotsuses[36], et need kaks osa võivad olla „mitte ainult eraldamatud“, vaid

28 Vt selle kohta 27. oktoobri 2005. aasta kohtuotsus Levob Verzekeringen ja OV Bank (C-41/04, EU:C:2005:649, punkt 23); 27. septembri 2012. aasta kohtuotsus Field Fisher Waterhouse (C-392/11, EU:C:2012:597, punkt 20), ja 21. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Žamberk (C-18/12, EU:C:2013:95, punkt 31).

29 13. märtsi 2014. aasta kohtuotsus ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punkt 75).

30 Toimikust nähtub, et samasugusele järeldusele jõudis ka esimese astme kohus First-tier Tribunal (Tax Chamber) (esimese astme kohus (maksukolleegium)).

31 Komisjon avaldas oma kirjalikes seisukohtades kahtlusi seoses BFMI osutatud teenuse määratlemisega, eelkõige sellega, kas tegu on investeerimisfondide haldamisele eriomase teenusega, nii et seda saaks käsitada „investeerimisfondide haldamisena“.

32 Märgin, et Euroopa Kohtu praktikas on ühte teenust nimetatud ka „üheks mitmeosaliseks teenuseks“ (vt eelkõige 17. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus BGŻ Leasing, C-224/11, EU:C:2013:15, ja 16. juuli 2015. aasta kohtuotsus Mapfre asistencia ja Mapfre warranty, C-584/13, EU:C:2015:488) või „üheks mitmest osast koosnevaks tehinguks“ (vt eelkõige 8. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Stock ‘94, C-208/15, EU:C:2016:936). Käesolevas ettepanekus kasutan mõistet „üks teenus“.

33 Nagu kohtujurist Sharpston kohtuasjas Deutsche Bank tehtud ettepanekus (C-44/11, EU:C:2012:276, punkt 24) rõhutas: „[ü]heainsa tehinguga on tegu ka siis, kui kaks või enam tehinguga hõlmatud aspekti või toimingut on nii tihedalt seotud, et nad moodustavad objektiivselt ühe lahutamatu majandustehingu, mille osadeks jagamine oleks kunstlik, või kui üks või mitu aspekti või toimingut moodustavad põhitehingu, samal ajal kui ülejäänud on kõrvalised“.

34 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484).

35 Vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, punktid 19–21 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484).

asetuda „samale tasandile“, kui „mõlemad neist on ühe teenuse pakkumisel hädavajalikud, mistõttu ei saa pidada üht neist põhiteenuseks ja teist kõrvalteenuseks“ [37]. Peale selle tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et ühe teenuse domineeriv tunnus tuleb kindlaks määrata terviku hindamise teel, võttes arvesse maksuvabastusega seonduvate tegurite kvantitatiivset ja kvalitatiivset tähtsust, võrreldes nende teguritega, mis ei seondu sellise maksuvabastusega. [38]

43. Kui lugeda tuvastatuks, et peale muude fondide haldamise funktsiooni on Aladdini teenused ka eriomased ja põhilised EIFide haldamises ning moodustavad eraldi terviku, tuleb analüüsida, kas need kujutavad endist majanduslikus mõttes jagamatut teenust (1). Seejärel kerkib maksustamise küsimus, kuna on kohtuotsuseid, mille kohaselt on erinevate soorituste erinev maksustamine lubatav ehk milles Euroopa Kohus on kõrvale kaldunud klassikalises kohtupraktikas võetud seisukohtadest (2). Viimaks tuleb analüüsida sellist konkreetset olukorda, kus EIFid moodustavad fondivalitsejaks oleva äriühingu fondidest väiksema osa (3).

1. Teenuse määratlemine ühe teenusena

44. Eelotsusetaotlusest ja sellele lisatud otsustest [39] ilmneb, et liikmesriigi kohtud on Aladdini teenuseid käsitanud ühe teenusena. Kuna BlackRock kasutab seda ühte teenust aga samal ajal nii EIFide kui ka muude fondide haldamiseks, erinevad poolte seisukohad küsimuses, kas sellises olukorras nagu käesoleval juhul on tegu „ühe ja jagamatu“ teenusega või on tegemist põhiteenusega – milleks on BlackRocki hallatavatest fondidest valdava osa moodustavate muude fondide haldamine –, millega kaasneb kõrvalteenus, st BlackRocki hallatavatest fondidest väiksema osa moodustavate EIFide haldamine. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus näib põhinevat eeldusel, et Aladdini teenused kujutavad endast ühte teenust, mis koosneb mitmest osast.

45. Komisjoni hinnangul ei ole käesoleval juhul tegu sellise ühe teenusega, mis jaguneb põhiteenuseks, millega kaasneb üks või mitu kõrvalteenust. [40] Ühendkuningriigi valitsus leiab seevastu, et kõnealune teenus kujutab endast mitmest osast koosnevat ühte teenust, mille kõige olulisemaks tunnuseks on kvantitatiivses ja kvalitatiivses mõttes muude fondide haldamine. Sellest järeldub, et kogu teenus kuulub maksustamisele. Selle probleemi lahendamiseks ja asjaomase teenuse määratlemiseks vaatlen kohtupraktikat, milles käsitletakse ühte mitmeosalist teenust.

46. Kõigepealt tuleb tähele panna, et käibemaksu seisukohast tuleb iga teenust tavaliselt käsitada eraldiseisva ja sõltumatuna, nagu tuleneb direktiivi 2006/112 artikli 1 lõike 2 teisest lõigust. See tähendab, et selleks, et käibemaksusüsteemi toimimist mitte kahjustada, ei tohi majanduslikus mõttes ühest teenusest koosnevat tehingut kunstlikult osadeks jagada. [41] Samal ajal ei saa välistada, et oma keerukuse tõttu koosneb teenus elementidest, mida eraldivõetuna maksustataks erinevalt. Seejuures, kui teenus koosneb põhielemendist ja lisaelemendist, siis kohaldatakse viimase suhtes kohtupraktikast tulenevalt samasugust korda nagu põhielemendi suhtes. Tegemist on kohtupraktikaga, kus rakendatakse põhimõtet *accessorium principale sequitur*.

47. Seda lähenemist toetav kohtupraktika tuleneb eelkõige kohtuotsusest CPP. [42] Kohtuasjas, milles see kohtuotsus tehti, paluti Euroopa Kohtul kindlaks määrata, kas kuuenda direktiivi artikli 13 B punktis a sätestatud kindlustustehingute maksuvabastust võib kohaldada erinevate teenuste suhtes, mida osutati ühe sellise kava raames, mille eesmärk oli pakkuda krediitkaardi omanikele teatud summa eest

37 Vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, punktid 26 ja 27).

38 Vt selle kohta 21. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Žamberk (C-18/12, EU:C:2013:95, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ning First-tier Tribunali (Tax Chamber) (esimese astme kohus (maksukolleegium)) otsus.

40 Märgin, et kohtuistungil määratles komisjon kõnealused teenused kui „teenused, mida osutatakse ühtmoodi ja [teenuse saajatel] põhimõtteliselt vahet tegemata“.

41 Vt selle kohta 25. veebruari 1999. aasta kohtuotsus CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, punkt 29).

42 25. veebruari 1999. aasta kohtuotsus CPP (C-349/96, EU:C:1999:93).

kindlustusteenust ja kaardi registreerimise teenust.[43] Euroopa Kohus juhtis tähelepanu põhimõttele, mille kohaselt „ei tohi majanduslikus mõttes ühe teenusena käsitatavat teenust kunstlikult osadeks jagada, et käibemaksüstseemi toimimist mitte kahjustada".[44] Nõnda on ühe teenusega tegemist juhul, kui üht või mitut elementi tuleb käsitada põhiteenusena, ning samas vastupidi, üht või mitut elementi tuleb vaadelda ühe või mitme kõrvalteenusena, mida maksustatakse samamoodi nagu põhiteenust.[45] Samuti on Euroopa Kohus täpsustanud, et teenust tuleb käsitada põhiteenuse kõrvalteenusena, kui kõrvalteenus ei ole kliendi jaoks omaette eesmärk, vaid teenuse osutaja osutatava põhiteenuse parematel tingimustel kasutamise vahend.

48. Lähenemist, mille kohaselt kohaldatakse kõrvalteenuse suhtes sama korda mida põhiteenuse suhtes, on hiljuti kinnitatud ka teistes kohtuasjades.[46]

49. Kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Žamberk[47], pöörduti Euroopa Kohtu poole küsimusega, kas sissepääsu võimaldamine veeparki, mis pakub külastajatele nii spordiga tegelemise vahendeid kui ka muud liiki lõõgastus- ja puhkamisvõimalusi, kuulub direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punkti m kohaldamisalasse. Euroopa Kohus leidis, et oluliseks viiteks selle kohta, et tegu on ühe teenusega, oli asjaolu, et veepark pakkus ainult üht pääset, mis andis õiguse kasutada kõiki vahendeid ilma, et oleks mis tahes vahet sellel, milliseid vahendeid või kuidas või kui kaua pääsme kehtivusaja jooksul tegelikult kasutatakse.[48] Sellest järeldub, et kui mitut osa pakutakse kui tervikut, ilma et tegelikult kasutatavaid osi kuidagi eristataks, tuleb neid maksustada ühtmoodi.

50. Sama lähenemine valiti ka kohtuotsuses Stadion Amsterdam[49]. Kohtuasjas, milles tehti see kohtuotsus, pidi Euroopa Kohus otsustama, kuidas maksustada piletit, mis võimaldab külastajal osaleda ühtaegu nii AFC Ajaxi staadioni külastusel koos giidiga kui külastada selle jalgpalliklubi muuseumi. Euroopa Kohus käsitas neid tegevusi ühe teenusena, mis koosnes staadioni külastusest koos giidiga ehk põhiteenusest ning AFC Ajaxi muuseumi külastusest ehk kõrvalteenusest. Euroopa Kohtu poole oli nimelt pöördutud küsimusega, millist maksumäära sellise ühe teenuse suhtes kohaldada tuleb. Euroopa Kohus täpsustas seejuures sõnasegelt, et „mitmest osast koosneva tehingu üheks teenuseks kvalifitseerimisest endast [tuleneb], et selle tehingu suhtes kohaldatakse *ühte ja sama käibemaksumäära*", sest „[l]iikmesriikidele antud võimalus kohaldada ühe teenuse moodustavate osade suhtes erinevaid, nende osade suhtes kehtivaid käibemaksumäärasid tooks kaasa selle teenuse kunstliku osadeks jagamise ja ähvardaks kahjustada käibemaksusüsteemi toimimist".[50] Minu meelest tuleneb sellest selgelt, et mitmest osast koosnevat tehingut tuleb maksustada ühtmoodi.[51]

43 Praegu direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkt a.

44 25. veebruari 1999. aasta kohtuotsus CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, punkt 29). Vt selle kohta kohtujurist Fennelly ettepanek kohtuasjas CPP (C-349/96, EU:C:1998:281, punkt 26).

45 25. veebruari 1999. aasta kohtuotsus CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, punkt 30). Seda seisukohta korrati 19. juuli 2012. aasta kohtuotsuses Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484), kus Euroopa Kohus nimelt leidis, et portfelli haldamise teenus, mis seisnes maksukohustuslase jaoks tasu eest oma äranägemisel väärtpaberite ostu ja müügi üle otsustamises ning väärtpaberite ostu ja müügi teel selle otsuse täideviimises, koosneb kahest osast, mis on sedavõrd tihedalt seotud, et moodustavad objektiivselt ühe majandustehingu. Olles selle kohtuotsuse punktides 22–29 leidnud, et kõnealune teenus on üks teenus, leidis Euroopa Kohus siiski, et need tegevused, mida Deutsche Bank portfelliga tegi, ei ole käsitatavad „EIFide haldamisena" direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g tähenduses, kuna need seisnesid ühe isiku vara haldamises, millel pidi olema suhteliselt kõrge koguväärtus selleks, et selle haldamine oleks kasumlik.

46 Vt selle kohta 18. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

47 21. veebruari 2013. aasta kohtuotsus (C-18/12, EU:C:2013:95).

48 21. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Žamberk (C-18/12, EU:C:2013:95, punkt 32).

49 18. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus (C-463/16, EU:C:2018:22).

50 18. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika). Kohtujuristi kursiiv. Lisaks eespool nimetatud kohtuotsustele on lähenemist, mille kohaselt maksustatakse kõrvalteenust samamoodi nagu põhiteenust, kinnitatud 19. jaanuari 2012. aasta kohtumääruses Purple Parking ja Airparks Services (C-117/11, ei avaldata, EU:C:2012:29, punkt 31), kus Euroopa Kohus märkis, et „[tähtsust ei oma] see, et teistsugustel asjaoludel võidaks kõnealuse teenuse osi osutada eraldi, kuna selline võimalus ongi mitmest osast koosnevale ühele tehingule olemuslikult omane". Selle kohtumääruse punktis 39 täpsustas Euroopa Kohus, et „mitme teenuse maksustamine käibemaksu seisukohast ühe teenusena tooks tingimata kaasa teistsuguse maksustamise võrreldes sellega, kuidas neid teenuseid oleks maksustatud juhul, kui neid oleks osutatud eraldi".

51 18. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

51. Viimaks, võttes arvesse käesoleva kohtuasja faktilisi asjaolusid, nagu neid on kirjeldanud eelotsusetaotluse esitanud kohus, olen arvamusel, et tegemist ei ole olukorraga, mille suhtes kohalduks põhimõte *accessorium principale sequitur*. Nimelt ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et BlackRocki haldurid saavad erinevat teavet, mis puudutab erinevaid investeerimistegevuse etappe, ent mida üldiselt saab vaadelda teabevoona, mille aluseks on 1. jaanuari 2010. aasta kuupäeva kandev litsentsi- ja Aladdini teenuste kasutamise leping.[52] Kuigi ei saa välistada, et kõiki ülalnimetatud teenuseid saaks osutada eraldi, näib kohtuistungil tehtud märkustest ja Euroopa Kohtule esitatud toimikust[53] ilmnevat, et portfellihaldurid soovivad saada neid osi kombineerituna, mistõttu on mõistetav, et neid käsitataks omavahel sedavõrd tihedalt seotutena, et need moodustavad objektiivselt ühe ja jagamatu majandustehingu. Nagu ka eelotsusetaotlusest nähtub, peitub kõnealuse teenuse väärtus selle teenuse saaja seisukohast niisiis kõnealuse IT-platvormi kombineeritud kasutamises erinevate investeerimistsüklite jooksul. Konkreetsemalt saab teenuseid, mis puudutavad turuanalüüsi, tootluse kontrollimist, riskide hindamist, eeskirjade järgimise kontrollimist ja tehingute tegemist, osutada koos nii, et need üksteist täiendvad ning need saab asetada samale tasandile. Seetõttu näib, et kõnealune teenus on üks teenus, mis koosneb mitmest samale tasandile asetuvast osast.[54]

52. Seetõttu on majanduslikus mõttes tegemist teenusega, mida BlackRock ostis talle kuuluvate fondide investeerimistegevuse haldamiseks. Võttes arvesse, et Aladdini teenuste samu osi kasutati ühtaegu nii EIFide haldamiseks, mis kuulub direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastuse alla, kui ka muude fondide haldamiseks, mille suhtes seda maksuvabastust kohaldada ei saa, tekib küsimus, kuidas neid teenuseid maksustada tuleks.

2. Erinevate soorituste diferentseeritud maksustamine

53. BlackRock väidab sisuliselt, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g saab tõlgendada selliselt, et see lubab ühe ja sama haldamisteenuse maksustatava väärtuse diferentseeritult kindlaks määrata nõnda, et selle maksustatava väärtuse hulka lähevad üksnes sooritused, mis on tehtud fondide heaks, mille haldamine ei ole maksust vabastatud. Ta leiab, et juhul kui kõnealuste teenuste saaja valduses on nii EIFid kui ka muud fondid, tuleb makstav tasu jagada proportsionaalseteks summadeks, mis arvutatakse, lähtudes nimetatud teenuste saaja „hallatavate varade väärtusest“.

54. Nii Ühendkuningriigi valitsus kui komisjon leiavad seevastu, et mitmest osast koosneva teenuse puhul, mille funktsioon on valdavalt muude fondide kui EIFide maksustatav haldamine, ei saa maksustatavat väärtust sel moel kindlaks määrata ning see teenus on täies ulatuses maksustatav.

a) Kohtupraktikas aktsepteeritud erandite mittekohaldatavus käesoleval juhul

55. Nagu Euroopa Kohtule esitatud toimikust ja poolte seisukohtadest nähtub, on Euroopa Kohtu praktikas juba peetud võimalikuks selliseid olukordi, mille puhul ühe teenuse osi maksustatakse käibemaksuga erinevalt. Nagu Ühendkuningriigi valitsus rõhutab, on eelotsusetaotluses viidatud kohtuotsuste hulgas üksnes kohtuotsused Talacre Beach Caravan Sales[55] ja komisjon *vs.*

52 Eelotsusetaotluse 1. lisa punkt 9.

53 First-tier Tribunal (Tax Chamber) (esimese astme kohus (maksukolleegium)), viidates 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsusele GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141), märgib oma kohtuotsuse punktis 184, et „Aladdini teenused olid olemuslikult seotud […] teenuseid kasutavate ettevõtjate kui fondivalitsejatega“, lisades, et „analüüsi- ja kontrollifunktsioonid näiteks olid täielikult suunatud fondide tõhusale haldamisele“.

54 Märgin, et kohtuistungil määratles komisjon kõnealused teenused kui „teenused, mida osutatakse ühtmoodi ja [teenuse saajatel] põhimõtteliselt vahet tegemata“.

55 6. juuli 2006. aasta kohtuotsus (C-251/05, EU:C:2006:451).

Prantsusmaa[56] sellised, kus Euroopa Kohus lubas seda, et ühe tehingu erinevaid osi maksustatakse käibemaksuga kahel erineval moel[57]. Kuid hoolimata eelotsusetaotluses tehtud viitest neile erandlikele kohtuotsustele[58] leian, et kuivõrd tegemist ei ole üldpõhimõtetega, ei ole need käesoleval juhul kohaldatavad.

56. Nimelt tuleb esimesena märkida, et kohtuasi, milles tehti kohtuotsus Talacre Beach Caravan Sales[59], puudutas küsimust, kas haagiselamu sisustus tuli maksustada samamoodi nagu haagiselamu ise. Ühendkuningriigi õigusnormide kohaselt[60] kuulus 0protsendiline maksumäär kohaldamisele üksnes haagiselamute suhtes ning nende varustus oli sõnaselgelt välistatud. Euroopa Kohus leidis, et kui ühe teenuse põhiosa maksustatakse 0protsendilise maksumääraga (maksuvabastus, mille puhul makstud maks tagastatakse), jäävad selle teenuse kõrvalised osad siiski maksustatavaks. Nõnda ei pannud mitmest osast koosneva ühe tehingu kontseptsioon liikmesriigile kohustust maksustada teenuse muid osi samamoodi.

57. Oluline on siiski rõhutada, et selle kohtuasja asjaolud olid väga erilised, kuna vaidluse all oli kuuenda direktiivi artikli 28 lõike 2 kohaselt[61] liikmesriikidele jäetud õigus kohaldada maksuvabastusi, mille puhul makstud maks tagastatakse, mis oli võrreldav *standstill*-klausliga ning kujutas endast erandit sättest, milles oli ette nähtud harilik käibemaksumäär[62]. Lisaks sellele märkis Euroopa Kohus selle kohtuasja erakordse laadi sõnaselgelt ära, tuues esile, et „[k]uigi […] kohtupraktikast tõepoolest nähtub, et üks tarne maksustatakse põhimõtteliselt ühe käbemaksumääraga, ei välista see asjaomase tarne teatavate osade maksustamist eraldi, kui vaid sellise maksustamise puhul täidetakse tingimusi, mis kuuenda direktiivi artikli 28 lõike 2 punktis a on ette nähtud sellise maksuvabastuse kohaldamiseks, mille puhul tagastatakse makstud maks“.[63]

58. Teisena, kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa[64], mis puudutas matusekorraldajate teenuste[65] raames toimuva surnukehade veo teenuse maksustamist, paluti Euroopa Kohtul otsustada, kas Prantsuse Vabariik oli rikkunud oma kohustusi, mis tulenesid direktiivi 2006/112 artiklist 96–98 ja artikli 99 lõikest 1. Komisjon leidis nimelt, et eraldades surnukeha veoteenuse kunstlikult kõigist teistest matusekorraldaja pakutavatest teenustest, kohaldas see liikmesriik sellise tehingu kahele osale, mida tuleb pidada üheks tehinguks, kahte erinevat käibemaksumäära. Euroopa Kohus asus seisukohale, et Prantsusmaa õigusnormid ei rikkunud direktiivi 2006/112 artikli 98 lõiget 1, milles oli liikmesriikidele ette nähtud võimalus kohaldada vähendatud käibemaksu määra selle direktiivi III lisas nimetatud teenuste kategooria, sealhulgas matusekorraldaja osutatavate teenuste suhtes. Euroopa Kohus leidis nimelt, et surnukeha vedu on matusekorraldaja teenuste konkreetne ja eriomane osa.[66] Selles liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses leidis Euroopa Kohus, et tal ei ole vaja käsitleda küsimust, kas sellise ettevõtja osutatavad teenused on käsitatavad ühe teenusena[67], ega ka küsimust, mis puudutas selliste teenuste erinevat maksustamist.

56 6. mai 2010. aasta kohtuotsus (C-94/09, EU:C:2010:253).

57 Vt erineva maksumäära täielikku käsitlust kohtujurist Szpunari ettepanekust kohtuasjas Regards Photographiques (C-145/18, EU:C:2019:184, punkt 30).

58 Eelotsusetaotluse punkt 22.

59 6. juuli 2006. aasta kohtuotsus (C-251/05, EU:C:2006:451).

60 Haagiselamute soodsam maksustamine (maksumäär 0%) tulenes sellest, et Ühendkuningriik oli otsustanud kasutada üleminekuperioodiks kuuenda direktiivi artikli 28 lõikes 2 sätestatud võimalust. Selleks võimaluseks oli mehhanism, mis kehtis 1. jaanuarini 1991 ja lubas säilitada teatud erandid ühisest käibemaksusüsteemist.

61 Praegu direktiivi 2006/112 artikkel 110.

62 6. juuli 2006. aasta kohtuotsus Talacre Beach Caravan Sales (C-251/05, EU:C:2006:451).

63 6. juuli 2006. aasta kohtuotsus Talacre Beach Caravan Sales (C-251/05, EU:C:2006:451, punkt 24).

64 6. mai 2010. aasta kohtuotsus (C-94/09, EU:C:2010:253).

65 Direktiivi 2006/112 III lisa punkt 16 lubab vähendatud maksumäära kohaldada matusekorraldajate teenustele.

66 6. mai 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-94/09, EU:C:2010:253, punkt 39). Komisjon oli leidnud, et see vedu oli osa ühest ja samast teenusest, mis koosnes mitmest matusekorraldaja osutatavast osast.

67 Selle kohtuotsuse punktis 34 märgib Euroopa Kohus nimelt, et „käesolevas asjas hagi põhjendatuse analüüsimisel [ei ole] vaja välja selgitada, kas – nagu väidab komisjon – matusekorraldajate teenuseid tuleb keskmise tarbija ootusi arvesse võttes pidada üheks tehinguks“.

59. Leian seetõttu, et see, miks väljakujunenud kohtupraktikast kõrvale kalduti, on selgitatav nende kohtuasjade asjaoludega, milles eelnimetatud kohtuotsused tehti. Käesolev kohtuasi ei kuulu aga kummagi erandi alla üldpõhimõttest, mille kohaselt tuleb ühte teenust maksustada ühtmoodi. Põhjendamaks oma väidet, mis toetab teenuste kasutuseesmärgist lähtuvat proportsionaalset maksustamist, tugineb BlackRock ka kohtuotsusele komisjon *vs*. Luksemburg[68], mis minu hinnangul ei ole käesolevale kohtuasjale üle kantav.

b) Kohtuotsuse komisjon vs. *Luksemburg mittekohaldatavus käesolevas kohtuasjas*

60. See kohtuotsus[69] tehti liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses, mis puudutas seda, kuidas Luksemburgi Suurhertsogiriik oli kohaldanud sõltumatutele isikute rühmadele direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punktis f sätestatud maksuvabastust. Eelkõige käsitles Euroopa Kohus küsimust, kas ja kuidas võis selles sättes ette nähtud maksuvabastust kohaldada teenuste suhtes, mida sõltumatu isikute rühm osutab oma majandustegevusega tegelevatele liikmetele.[70] Euroopa Kohus leidis, et selles sättes ei ole maksuvabastust ette nähtud teenuste puhul, mis ei ole otseselt vajalikud sõltumatu isikute rühma liikmete tegevuseks, mis on maksust vabastatud või mille puhul nad ei ole maksukohustuslased.

61. Kohtuotsuse komisjon *vs*. Luksemburg[71] lõigud, millele BlackRock tugineb, asuvad punktides 53 ja 54, kus Euroopa Kohus vastab kostjaks oleva liikmesriigi argumentidele. Selle kohtuotsuse punktis 53 täpsustab Euroopa Kohus, et „teenuseid, mida osutab sõltumatu isikute rühm, kelle liikmed tegelevad ka maksustatava tegevusega, [võib] maksust vabastada, kuid üksnes ulatuses, milles need teenused on otseselt vajalikud nende liikmete tegevuseks, mis on maksust vabastatud või mille puhul nad ei ole maksukohustuslased“. Nimetatud kohtuotsuse punktis 54 märgib Euroopa Kohus eelkõige, et kostjaks olev liikmesriik ei ole „tõendanud, mis põhjusel ja kas üleüldse on sõltumatul isikute rühmal ülemäära raske esitada oma teenuste eest arved ilma käibemaksuta *selle osa alusel*, mille moodustab tema liikmete kogutegevusest tegevus, mis on nimetatud maksust vabastatud või mille puhul nad ei ole maksukohustuslased“.[72]

62. Olen seisukohal, et käesolevas kohtusjas kohtuotsusest komisjon *vs*. Luksemburg[73] juhinduda ei saa. Tõsi on, et sellest kohtuotsusest tuleneb, et põhimõtteliselt on maksuvabastuse toime kaitseks võimalik seda arvestada proportsionaalselt. Selles kohtuotsuses näib see järeldus põhinevat siiski direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punkti f sõnastusel, kus on sõnaselgelt viidatud „osale“ sõltumatu isikute rühma liikmete kuludest. Tuleb aga tõdeda, et selle direktiivi artikli 135 lõike 1 punktis g sellist mõistet ei kasutata. Seetõttu ilmneb kahe kõnealuse sätte sõnastuste võrdlusest, et „osade“ kindlaksmääramine, mis võib lubatav olla nimetatud direktiivi artikli 132 lõike 1 punkti f kohaselt, ei ole üle kantav sama direktiivi artikli 135 lõike 1 punktile g, seda enam, et kohtuotsuse komisjon *vs*. Luksemburg[74] põhjendusi ja eelkõige punktides 51 ja 53 sisalduvaid põhjendusi vaadeldes nähtub, et Euroopa Kohus omistas oma analüüsis direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punkti f sõnastusele erilise tähtsuse.

68 4. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-274/15, EU:C:2017:333).

69 4. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-274/15, EU:C:2017:333).

70 Komisjoni esitatud argument puudutas seda, et Luksemburgi õigusnormide kohaselt ei piirdunud maksust vabastamise võimalus üksnes nende teenustega, mida kasutati järgnevatel turgudel maksuvabade teenuste osutamiseks, või tegevustega, mis selle maksu kohaldamisalasse ei kuulunud. See praktika võimaldanuks maksustatavate teenuste osutamiseks kasutatavad teenused maksust vabastada, kui teenuste saaja maksustatavatest teenustest tekkinud käive ei ületanud 30% (teatud juhtudel 45%) tema üldisest käibest.

71 4. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-274/15, EU:C:2017:333).

72 4. mai 2017. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Luksemburg (C-274/15, EU:C:2017:333, punkt 54). Kohtujuristi kursiiv.

73 4. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-274/15, EU:C:2017:333).

74 4. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-274/15, EU:C:2017:333).

63. Lisaks sellele, kuigi on tõsi, et Euroopa Kohtu otsustes sisalduvatele põhjendustele tuleks omistada ühesugune väärtus sõltumata hagi liigist ehk sellest, kas tegu on liikmesriigi kohustuste rikkumise hagiga, mida reguleerivad ELTL artiklid 258–260 või eelotsusetaotlusega, mis on ette nähtud ELTL artiklis 267, on samavõrd tõsi ka see, et riskantne on tahta nende kohtuotsustega seotud põhjendusi kohaldada automaatselt teistes kohtuasjades, võtmata arvesse viimaste faktilisi, õiguslikke ja kontekstiga seotud asjaolusid. Nagu juba märgitud, siis esiteks erineb kohtuotsuses komisjon *vs.* Luksemburg[75] kohaldatud sätte sõnastus selle sätte omast, mida Euroopa Kohus peab tõlgendama käesolevas kohtuasjas. Teiseks pöörduti Euroopa Kohtu poole väga konkreetse küsimusega ehk küsimusega, kas asjaomane liikmesriik oli direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punkti f õigesti üle võtnud. Neid tähelepanekuid arvesse võttes olen seisukohal, et selle kohtuotsusega ei soovinud Euroopa Kohus muuta oma väljakujunenud kohtupraktikat, mis käsitleb mitmest osast koosnevat ühte teenust.[76] Esitatud põhjenduskäik, nagu ka nimetatud kohtuotsuses sisalduv kohtupraktika, ei saa toetada vastupidist järeldust. Neid kaalutlusi arvesse võttes olen seisukohal, et kohtuotsus komisjon *vs.* Luksemburg[77] ei ole põhimõtteline kohtuotsus, millest käesolevas kohtuasjas juhinduda saaks.

3. Konkreetne olukord, milles on äriühing, kelle fondidest moodustavad EIFid väiksema osa

64. Lähtudes esiteks eeldusest, et Aladdini teenused on eriomased ja põhilised EIFide ja muude fondide haldamisel ning moodustavad eraldi terviku, ja olles teiseks kindlaks teinud, et nende näol on tegemist ühe teenusega, mis moodustab ühe lahutamatu majandustehingu, tuleb uurida, kas selle teenuse maksustatav väärtus tuleks osadeks jagada põhjusel, et üks osa sellest teenusest on ette nähtud EIFide haldamiseks, ning et kui see oleks ette nähtud üksnes eraldi käsitatavate EIFide jaoks, siis oleks see käibemaksust vabastatud. Teisisõnu, kas asjaolu, et äriühingul, kellel on mitmesuguseid fonde, on vähemal määral EIFe, mille haldamine peaks maksuvaba olema, tingib maksustatava väärtuse osadeks jagamise? Minu arvates tuleks sellele küsimusele vastata eitavalt mitmel põhjusel.

65. Kõigepealt on oluline rõhutada, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastustel on teatud eesmärgid, sealhulgas eesmärk „lihtsustada investorite jaoks investeerimisfondide abil investeerimist, jättes käibemaksuga seotud kulud kõrvale“.[78] Selle sättega soovib liidu seadusandja niisiis tagada, et ühine käibemaksusüsteem oleks väärtpaberitesse otse tehtavate investeeringute ja investeerimisfondide kaudu tehtavate investeeringute vahelise valiku tegemisel maksualaselt neutraalne.[79] Kui Euroopa Kohus peaks vastama eelotsuse küsimusele nii, nagu pakub BlackRock, võidaks seda eesmärki kahjustada. Kuivõrd vaidlust ei ole selles, et Aladdini teenused on teenused, mida BlackRock kasutab ühtaegu nii EIFide kui muude fondide haldamiseks, soovitakse maksust vabastada teenused, mida ei kasutata *üksnes* EIFide haldamisel. Võttes arvesse, et muude fondide haldamine ei kuulu direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastuse kohaldamisalasse, ei vastaks sellise teenuse, mida kasutatakse valdavas osas muude fondide tarvis, kas või osaline maksuvabastus nimetatud eesmärgile, mida selle maksuvabastusega saavutada soovitakse. Pealegi tooks ühtaegu nii muude fondide kui EIFide haldamiseks kasutatava teenuse maksust

75 4. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-274/15, EU:C:2017:333).

76 Vt käesoleva ettepaneku punktid 46 ja 47.

77 4. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-274/15, EU:C:2017:333).

78 Vt 28. juuni 2007. aasta kohtuotsus JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ja The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, punkt 45).

79 Vt 28. juuni 2007. aasta kohtuotsus JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ja The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, punkt 45); 7. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Wheels Common Investment Fund Trustees jt (C-424/11, EU:C:2013:144, punkt 19); 13. märtsi 2014. aasta kohtuotsus ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punkt 43), ja 9. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:801, punkt 34). Maksuvabastuse eesmärgi kohta vt kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Abbey National (C-169/04, EU:C:2005:523, punktid 28 ja 29), mille kohaselt peab EIFide haldamine olema maksust vabastatud, kuna väikeinvestorite valduses olevate investeeringute väikese mahu tõttu on neil üksnes piiratud võimalused paigutada raha hajutatult vahetult väärtpaberitesse. Kohtujurist Kokott lisab, et sageli puuduvad neil vajalikud teadmised väärtpaberite võrdlemiseks ja valimiseks.

vabastamine kaasa kõrvalekaldumise käesoleva ettepaneku punktides 36 ja 37 mainitud kohtupraktikast, mille kohaselt on sedasama eesmärki arvesse võttes nõutav, et kolmandast isikust fondivalitseja haldamisteenused moodustaksid igakülgselt hinnates eraldi terviku ning oleksid EIFide haldamisele omasteks ja olulisteks elementideks.

66. Lisaks sellele, et põhikohtuasja asjaoludel ei oleks kõnealune maksuvabastus kooskõlas eesmärgiga, mida selle maksuvabastusega saavutada soovitakse, räägivad BlackRocki pooldatava lähenemise vastu ka praktilist laadi argumendid. Aladdini teenuste puhul ei ole selle teenuse sees võimalik eraldi esile tuua ühtki erilist tunnust, mille järgi teha kindlaks, milline osa teenusest on ette nähtud EIFide ja milline osa muude fondide haldamiseks. BlackRock pakub siinkohal välja, et „haldamisteenuste eest makstud tasu [võetaks arvesse] proportsionaalselt hallatavate varade väärtusega“. Selle ettepaneku osas jään siiski ettevaatlikuks. Tuleb rõhutada, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punkti g sõnastuses peetakse silmas „EIFide haldamises“ seisnevate „tehingute“ maksust vabastamist, mitte aga maksust vabastamist lähtuvalt „hallatavate EIFide varast“. Lisaks oleks selline mehhanism, nagu Ühendkuningriigi valitsus õigesti märgib, vastuolus käibemaksusüsteemi olemusega ja muudaks selle mittekohaldatavaks.[80] Nimelt varieeruks käibemaks, millega ühte teenust maksustatakse, kogu aeg vastavalt kõnealuse platvormi vahendusel hallatavate EIFide ja muude fondide väärtusele. Sel juhul tekib küsimus, millise hetke seisuga tuleb see väärtus kindlaks teha. Sellest järeldub, et käibemaksu jagamisega, lähtudes fondide väärtusest, võib kaasneda selle maksuvabastuse laiendamine muudele fondidele, mille haldamine ei ole maksust vabastatud. Selline tulemus ei võimaldaks aga saavutada ülalnimetatud eesmärki.

67. Seda kaalutlust toetab kohtupraktika, mille kohaselt „teeks [ühe teenuse] liiga tugev eristamine eraldi kvalifitseeritavateks üksiksooritusteks aga käibemaksunormide kohaldamise keeruliseks“, kusjuures Euroopa Kohus on isegi pidanud „praktilisust täpsusest olulisemaks“.[81] Mitmest osast koosnevate teenuste kohta käiva Euroopa Kohtu praktika eesmärgiga hoida käibemaksusüsteem toimivana oleks vastuolus ühe teenuse puhul maksustatava summa jagamine mitme erineva käibemaksumäära vahel.[82] Selles kohtupraktikas rõhutatakse nimelt ka probleeme seoses kriteeriumidega, mis puudutavad ühe teenuse kindlaks määramist teenuse saajast lähtudes ehk seda, et selliseks kindlaksmääramiseks puudub objektiivne, läbipaistev ja ettenähtav kriteerium. Põhikohtuasja asjaoludel on, nagu ka BlackRock kohtuistungil möönis, võimatu või vähemalt väga raske kindlaks teha, kui suures osas kasutab BlackRock Aladdini teenuseid EIFide haldamiseks.

68. Möönan, et olukord oleks teistsugune, kui Aladdini teenuseid kasutaks äriühing, kes tegeleb üksnes EIFide haldamisega. Sellisel juhul kerkiks küsimus, mis puudutab neutraalse maksustamise põhimõtet, mille kohaselt peavad ettevõtjad saama valida organisatsioonilise mudeli, mis kitsalt majanduse vaatenurgast neile kõige rohkem sobib, ilma et nad riskiksid sellega, et nende tehingud jäävad maksuvabastuse kohaldamisalast välja.[83] Nagu Euroopa Kohus aga juba täpsustanud on, ei ole nimetatud põhimõte mitte esmase õiguse norm, mis võimaldab kindlaks määrata maksuvabastuse kehtivuse, vaid tõlgendamispõhimõte, mida tuleb kohaldada paralleelselt põhimõttega, mille kohaselt tuleb maksuvabastusi tõlgendada kitsalt.[84] Nii ei võimalda see põhimõte laiendada maksuvabastuse kohaldamisala, kui puudub asjakohane ühemõtteline säte.[85] Käesoleval juhul on ilmne, et kui maksust vabastamine oleks lubatav fondide väärtuse põhjal, laieneks kõnealuse maksuvabastuse kohaldamine ka teistele fondidele, mille suhtes tavaliselt seda maksuvabastust kohaldama ei peaks. Neutraalse maksustamise põhimõtte teistsugune tõlgendus läheks vastuollu käesoleva ettepaneku punktides 46–50

80 Siiski ei jaga ma Ühendkuningriigi valitsuse seisukohta, et kolmas isik, kes kõnealust fondide haldamise teenust osutab, ei tea nende fondide väärtust, mis osutuks probleemaatiliseks juhul, kui käibemaksu tasub haldaja ise. Loogiliselt võib eeldada, et sedalaadi teenuseid osutav kolmas isik teab nende väärtust.

81 Vt kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Levob Verzekeringen ja OV Bank (C-41/04, EU:C:2005:292, punkt 66 ja 23. joonealune märkus).

82 Vt kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Talacre Beach Caravan Sales (C-251/05, EU:C:2006:295, punkt 32).

83 Vt käesoleva ettepaneku punkt 31.

84 Vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, punkt 45).

85 Vt selle kohta 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, punkt 45), ja kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:276, punkt 60).

osundatud kohtupraktikaga, milles Euroopa Kohus leidis, et sellise kahest eraldiseisvast osast – millest üks on põhi- ja teine kõrvalteenus ning mille suhtes kohaldatakse juhul, kui neid osutatakse eraldi teenustena, erinevaid käibemaksumäärasid – koosneva ühe teenuse osutamist tuleb maksustada selle ühe teenuse suhtes kohaldatava ühe käibemaksumääraga, mis määratakse kindlaks teenuse põhiosa alusel. [86]

69. Viimaks olen seisukohal, et eelviidatud põhjustel sellise ühe teenuse, nagu Aladdini teenused seda on, maksustamine muul viisil kui tervikuna oleks vastuolus direktiivi 2006/112 artikli 135 lõikes 1 sätestatud maksuvabastuste kitsa tõlgendamise nõudega. See nõue peegeldab liidu seadusandja tahet vabastada käibemaksust EIFide haldamine ja mitte laiendada seda maksuvabastust muud liiki fondidele või muule tegevusele peale haldamise. Leian, et EIFide haldamisega seotud kriteeriume tuleb hinnata sellest lähtudes. [87] Vastupidist lähenemist ei toeta ka direktiivi 2006/112 muud sätted, millele BlackRock osundab. [88] Tuleb asuda seisukohale, et käesoleva eelotsusetaotluse esemeks oleva sättega ehk direktiivi 2006/112 artikli 135 lõikega 1 soovitakse vabastada maksust üksnes EIFide haldamine, mida kinnitab selle sätte eesmärk lihtsustada väikeinvestoritel investeerimisfondide abil väärtpaberitesse investeerimist.

70. Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes olen seisukohal, et direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastuse eesmärk ei ole vabastada maksust IT-platvormi vahendusel toimuvat haldamistegevust, mida kasutatakse ühtaegu nii EIFide kui muude fondide jaoks. Sellest järeldub, et käesolevas kohtuasjas ei saa EIFide jaoks ette nähtud maksusoodustust kohaldada teenuste suhtes, mida BFMI osutab BlackRockile.

71. Pean siiski rõhutama, et teistsugustel asjaoludel kui need, mis esitati Euroopa Kohtule käesolevas kohtuasjas, võiks kõnealuse maksuvabastuse kohaldamine kolmanda isiku poolt fondivalitsejale osutatud teenuste suhtes võimalik olla, tingimusel et teenuste osutaja esitab üksikasjalikud andmed, mis võimaldavad maksuhalduril tuvastada täpselt ja objektiivselt need teenused, mida osutatakse konkreetselt EIFide jaoks. Nimelt võiksid teenused, mida osutatakse ainult EIFide jaoks, olla sel juhul direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 alusel maksust vabastatud, tingimusel et fondide haldamise teenuste osutaja (või pöördmaksustamise korral nende teenuste saaja) suudab maksuhaldurile sellised andmed esitada, mis tooks kaasa sarnaste olukordade objektiivse kohtlemise maksustamise aspektist. Kuna käesolevas kohtuasjas selliseid andmeid esitatud ei ole, ei ole sellise olukorraga tegemist ning direktiivi 2006/112 artikli 135 lõike 1 punktis g sätestatud maksuvabastust kohaldada ei saa.

V. Ettepanek

72. Arvestades kõiki eespool esitatud kaalutlusi, teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Upper Tribunali (Tax and Chancery Chamber) (kõrgem kohus (maksu- ja finantsasjade kolleegium), Ühendkuningriik) esitatud eelotsuse küsimusele järgmiselt:

Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, artikli 135 lõike 1 punkti g tuleb tõlgendada nii, et selline üks haldamisteenus nagu põhikohtuasjas käsitletav, mida osutatakse kolmandale isikule kuuluva IT-platvormi vahendusel fondivalitsejast äriühingule, kuhu kuuluvad ühtaegu nii EIFid kui muid fondid, ei kuulu selles sättes ette nähtud maksuvabastuse kohaldamisalasse.

86 18. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, punkt 36).

87 Vt käesoleva ettepaneku punktid 36–37.

88 BlackRock mainib oma kirjalikes seisukohtades direktiivi 2006/112 artiklit 136 ja artikli 168 punkti a.